

گام هفتم: نوشتن برنامه‌های باز آفرینی محله را با کمک مرکز توسعه محله و نهاد توسعه محله، برای گروه تسهیلگران محلی، تسهیل کنیم.

هیچ گروهی، بدون برنامه برای رسیدن به اهداف خود، موفق نمی‌شود. بنابراین لازم است پس از آنکه گروه محلی توانمند شده و برخی مفاهیم و تکنیک‌های تسهیلگری را آموخت؛ به کمک تسهیلگران میانی، برنامه بازآفرینی محله را تدوین کند. روش‌های مختلفی برای برنامه‌ریزی وجود دارد. اما در اینجا، دو روش بسیار ساده و کاربردی معرفی می‌شود. لازم به تأکید و توجه است که در صورت انتخاب هر روش برنامه‌ریزی، کلیه مراحل برنامه‌ریزی باید به صورت مشارکتی و در قالب گروه‌های متمرکز (Focus Groups)، انجام شود و پیش‌نویس سند، به روشی مناسب در دسترس عموم قرار گیرد و بازخوردها و نظرات کلیه ذی‌مدخلان دریافت شود. سپس با اصلاح پیش‌نویس سند بر اساس نظرات عمومی، برای بررسی کارشناسی به مشاوره گذاشته شود. چنانچه ارزیابی کارشناسی برنامه‌های سند (به لحاظ ارزیابی اجتماعی و زیست‌محیطی و موانع حقوقی- قانونی) تغییرات و اصلاحاتی را لازم بداند، باید با آگاهی‌رسانی به اجتماع محلی، آنها را اعمال و اصلاح کرده و سند نهایی تنظیم شده و به رای عمومی گذاشته شود.

- **مدل برنامه‌ریزی استراتژیک:** این نوع برنامه‌ریزی که با تنظیم جداول SWOT، آغاز می‌شود، با تحلیل وضع درونی (نقاط قوت و نقاط ضعف) و وضع بیرونی (فرصت‌ها و تهدیدها) و پس از تعیین چشم‌انداز و اهداف، استراتژی‌های حداقلی و حداکثری را معین می‌کند. بر اساس این برنامه راهبردی، باید برنامه‌های عملیاتی و برنامه اقدام مشخص تدوین شود. از آنجا که این روش برنامه‌ریزی برای بسیاری از برنامه‌ریزان در حوزه‌های شهری بسیار معمول و شناخته شده است، از تشریح جزئیات فرآیند انجام آن پرهیز می‌شود.

- **مدل درخت مشکل / درخت اهداف:** یکی از روش‌های برنامه‌ریزی، ترسیم درخت مشکل است. ترسیم درخت مشکل کمک می‌کند که فرآیند تبدیل نیاز و مسئله به اقدام و فعالیت به‌راحتی صورت گیرد. در این روش، اهداف بر اساس رفع مسائل و مشکلات تعیین می‌شود و رفع ریشه‌های به وجود آمدن آن مشکلات، به صورت برنامه اقدام و فعالیت تعریف می‌شود. به بیان ساده‌تر، پس از شناسایی مسائل و مشکلات، رفع آنها به اهداف برنامه تبدیل می‌شود و هرگونه تلاش و اقدام برای دستیابی به اهداف در گرو شناخت و رفع علل و ریشه‌های به وجود آمدن مشکلات است. این روش یکی از ساده‌ترین روش‌های حل مسائل و مشکلات است که به راحتی در اجتماع محلی قابل درک و پیاده شدن است. به هر حال، در صورت انتخاب هر یک از روش‌های برنامه‌ریزی آنچه مهم است آن است که در هر برنامه اقدام، عوامل زیر در آن معین باشد.

- **منابع (روندادها):** اعم از منابع مالی و منابع انسانی مورد نیاز برای انجام فعالیت‌هاست.

- **بروندادها:** شامل تعیین دستاوردها و پیامدهای اجرای برنامه برای دستیابی به اهداف مشخص شده است.

- **فرض‌ها،** پیش شرط‌های تحقق که عموماً مربوط به عوامل خارج از کنترل مرکز توسعه محله و یا مثلاً فرض

